

értékes, éppen népszerűsége által. Előnye, hogy nemcsak képzett pedagógusok, hanem a laikus közönség is útmutatást és irányítást talál benne. Célja, mint ő is hangsúlyozza, nem a problémák tudományos szempontból való tárgyalása, hanem gyakorlati tanácsadás és irányítás, mely látszólag egymással csak lazán összefüggő, valójában pedig olyan kérdéscsoportra keres feleletet, melyek egymás nélkül meg nem oldhatók.

Dr. Békési Gizella.

Románé Goldzieher Klára: A balkezesség. (Örökléstudományi füzetek 1.) Eggenberger, Budapest, 1938. 64 lap.

E kis könyv, melyhez Dr. Szabó Zoltán egyet. tanár írt bevezető részt az élő organizmusok szimmetriájáról és asszimetriájáról, többféle szempontból is foglalkozik a féloldalasság kérdésével. Ismerteti a vezető láb, vezető szem szerepét, az arcfelek különbözőségét és ilyen szélesebb keretben tárgyalja részletesen a balkezesség problémáját. Ismerteti a balkezesség gyakoriságára vonatkozó különféle statisztikai adatokat, valamint e rendellenesség megállapítására irányuló különféle módszereket, kiemelve saját módszerének, az írásvizogatnak jelentőségét. (A szerző a budapesti kir. büntető törvényszék hites írásszakértője.) Foglalkozik a balkezesség eredetére vonatkozó elméletekkel és kultúrtörténeti adatokkal vizsgálja, milyen összefüggés mutatkozik egyrészt a balkezesség, másrészt az intelligencia, illetve különféle irányú csökkentértékűségek között. Tárgyalja a balkezesség öröklődésének kérdését, valamint a hajlam, szokás és nevelés szerepét a balkezesség kifejlődésében, megemlíti a balkezesek jobkezesessé tételére, illetve a két kéz egyenlő használatára vonatkozó törekvések nehézségeit és hátrányait főleg az iskolai nevelés szempontjából. A szerző mindezekben saját kutatásának eredményeire is támaszkodik. A könyvet számos ábra, írás-és rajzminta illusztrálja és francia, német, angol nyelvű összefoglalás, valamint bibliográfiai adatok egészítik ki.

E munka tömören, de világosan, könnyen érthetően és érdekesen tárgyalja mindazt, amit a balkezesség összefüggésben ily szűk keretek között ismertetni lehet. Alkalmas arra, hogy a probléma iránt érdeklődést keltsen, további megfigyelésekre, vizsgálatokra ösztönözzön. Ezenkívül a pedagógusok számára megkönnyíti a balkezes tanulók felismerését, megvilágítja e rendellenesség jelentőségét és értékes útmutatásokat ad balkezes tanulók neveléséhez.

Dr. Somogyi József.

Deák Gyula: Feljegyzések a polgári iskola és a tanáregyesület múltjáról. Az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesület kiadása. 1938. III. oldal. Ára 4 P.

Az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesület egyik legsikerültebb alkotása, a székházában elhelyezett szakkönyvtára. Ebben a könyvtárban összegyűjtik a polgári iskolai tanárok irodalmi munkáit, valamint minden olyan nyomdai terméket, amely a polgári iskolával, vagy a polgári iskolai tanárok egyesületeivel foglalkozik. A könyvtár Deák Gyula könyvtárosnak köszöni létét, az ő buzgó, fáradságot nem ismerő gyűjtőmunkájának

az eredményé az a 11.000 kötet, amely itt szemet és lelket gyönyörködtetően van elhelyezve. Hogy pedig az ilyen szakszerű könyvtár, hogyan értékesíthető, azt mutatja a szóban levő könyv, amelybe a szerző hangyaszorgalommal összegyűjtötte a gazdag irodalmi anyagból azokat a nagyrészt ismeretlen, vagy feledésbe ment adatokat, amelyek a polgári iskola életében jelentőséggel bírnak. A rendkívül érdekes adatokat a szerző nemcsak az évek sorrendjében csoportosította, hanem név- és tárgymutatót is készített hozzá, és így ezt a könyvet a polgári iskola jövő történetírójának értékes és könnyen használható kútforrásává tette.

Aki ezt a könyvet átlapozza, az előtt mint egy érdekesítő mozgógép-nél, élethűen vonulnak el az iskola múltjának egyes fontosabb mozzanatai, szinte megelevenednek az iskola életében kiemelkedőbb szerepet játszott elődök. Maga előtt látja az 1868. előtti polgári iskolát, a pozsonyi ev. egyház-községben 1875-ben felállított Bürgerschulét, a debreceni ref. kollégiumban 1890-ban megnyitott fiúiskolát, amely utóbbi években újra életre kelt, látja a pesti és budai 100 év előtti polgári iskolákat. Kis apró képekben odavetítve megtudjuk, hogy a szarvasi állami polgári leányiskola már 1863-ban, a nagyváradi polgári fiú- és leányiskola 1868-ban, de a polgári iskolát megteremtő törvény előtt létesültek. Meglátjuk azokat az érdekes tanácskozásokat, amelyek a budai és pesti polgári iskolák megnyitását megelőzték. Látjuk az első polgári leányiskolát, amely ma a Kiskorona-utcában és az első fiúiskolát, amely ma a Nagymező utcában létezik. Évről-évre látjuk az újabb és újabb polgári iskolák megnyitását, egészen a mai napig.

Közben látunk más képeket is. Látjuk az első polgári iskolai tanításra képesítő vizsgálatot 1870. április 5-én, amikor a vizsgára egyetlen jelölt jelentkezett. Szerdahelyi Adolf, aki jeles eredménnyel vizsgázott és így ő lett Magyarországon az első képesített polgári iskolai tanár. A második Dr. Kerékgyártó Elek volt, aki később jelentős szerepet játszott mint a polgári iskola, valamint a tanáregyesület életében is.

És a film perog tovább, egyes igen ügyesen megfogalmazott apró képekben látjuk a tanáregyesület harcát az iskola reformjáért, a statusrendezésért, a törvényes nyugdíjért, a korszerű felügyeletért, a tantervért, rendtartásáért, a tanárképzés színvonalra emeléséért, szóval mindenért, ami együtt egy iskola létezését teszi. A könyv, ahogy szerző az előszóban megjegyzi, nem összefüggő anyagot ad, hanem részleteket, érdekes adatokat évek szerinti sorrendben. Akit egy iskola létért való küzdelme érdekel, az meg nem szűnő érdeklődéssel fogja végig lapozni ezt a szerző nagy buzgalmát, bámulatos meglátó képességét dicsérő munkát.

Szenes Adolf.

Fábián István: Magyar írók levelei. A Tanítás Problémái c. sorozatban. Budapest: é. n. (1938).

Érdekes, sőt izgató feladat megállapítani azt, hogy mi rejlik az író műve, a könyv mögött? Amilyen régi az irodalom iránti érdeklődés, olyan régi az írók személyét, magánéletét, „hétköznapijait” kutató kíváncsiság. Ezért volt és ezért lesz mindig jelentős az írók levelezése. Már Sainte-Beuve sokat emlegeti, hogy néhány levél gyakran többet mond írójáról,